

Sygn. akt III AUa 213/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Urszula Iwanowska (spr.)
Sędziowie:	Romana Mrotek Anna Polak
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 września 2019 r. w S.

sprawy M. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie odsetek z datą wcześniejszą

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt VI U 1063/18

oddala apelację.

Romana Mrotek	Urszula Iwanowska	Anna Polak
---------------	-------------------	------------

Sygn. akt III AUa 213/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2018 r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał M. Ś. prawo do odsetek ustawowych od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego, za okres od 24 lutego 2017 r. do 11 września 2017 r. w kwocie 703,61 zł.

Decyzją z dnia 30 października 2018 r., nr: (...), organ rentowy odmówił ubezpieczonej wypłaty odsetek za okres od 28 lutego 2013 r. do 2 lutego 2017 r..

W odwołaniach od obu decyzji M. Ś. wniosła o ich zmianę i zasądzenie odsetek ustawowych za nieterminowo wypłacone świadczenie po jej zmarłym mężu Z. Ś. podnosząc, że Sąd Okręgowy w sprawie VI U 226/17 stwierdził, że ZUS nie rozpoznał wniosku Z. Ś. o odsetki i w związku z tym przekazał wniosek w tym zakresie organowi rentowemu. Przede wszystkim opinia biegłego psychiatry W. M. (1) z dnia 27 lutego 2013 r. stanowiła podstawę do przyznania niezrealizowanego świadczenia. Dlatego też od dnia następnego po wydaniu tej decyzji tj. od 28 lutego 2013 r. organ rentowy winien był naliczyć odsetki.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniosł o ich oddalenie wskazując, że na dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji należy przyjąć orzeczenie komisji lekarskiej ZUS w Z. z dnia 3 stycznia 2017 r. W związku z tym, że organ rentowy nie dokonał wypłaty świadczeń w ciągu 30 dni od wydania tego orzeczenia, decyzją z dnia 30 października 2018 r. przyznał ubezpieczonej dodatkowo prawo do odsetek ustawowych od niewypłaconego w terminie świadczenia za okres od 3 lutego 2017 r. do 23 lutego 2017 r. w kwocie 73,88 zł. Żądanie zasądzenia odsetek za okres od 28 lutego 2013 r. do dnia wypłaty tj. 2 lutego 2017 r. – w ocenie organu rentowego – jest całkowicie niezasadne.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2019 r., w sprawie VI U 53/19 Sąd Okręgowy połączył do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia sprawy z odwołań od obu spornych decyzji, celem ich dalszego prowadzenia pod sygnaturą akt VI U 1063/18.

Wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Z. Ś. w dniu 21 czerwca 2011 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 27 września 2011 r. organ rentowy odmówił Z. Ś. prawa do renty. Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji.

W dniu 2 września 2013 r. Z. Ś. zmarł, a do sprawy wstąpił jego następca prawny M. Ś.. Wyrokiem z dnia 7 stycznia 2014 r., w sprawie VI U 1317/13 Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zmienił decyzję ZUS z dnia 27 września 2011 r. i przyznał M. Ś. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy Z. Ś. od 1 stycznia 2012 r. do 2 września 2013 r. Wyrokiem z dnia 18 listopada 2014 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 stycznia 2014 r. w ten sposób, że odwołanie od decyzji z dnia 27 września 2011 r. oddalił. W wyniku złożonej przez ubezpieczoną kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 listopada 2014 r., Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27 stycznia 2016 r., w sprawie III UK 76/15, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, wyrokiem z dnia 17 maja 2016 r., w sprawie III AUa 270/16, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, w wyniku ponownego rozpoznania sprawy, postanowieniem z dnia 6 lipca 2016 r., w sprawie VI U 394/16, uchylił decyzję ZUS z dnia 27 września 2011 r. i sprawę przekazał do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. i umorzył postępowanie. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie nastąpiła nowa okoliczności czyli pogorszenie stanu zdrowia ubezpieczonego zakończone leczeniem szpitalnym w dniach od 25 stycznia 2012 r. do 2 marca 2012 r. Taki wiążący dla Sądu pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 stycznia 2016 r., Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 17 maja 2016 r., przy czym pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego zostało prawidłowo ocenione przez biegłych. Ocena biegłych: psychiatry z dnia 27 lutego 2013 r. i psychologa z dnia 24 czerwca 2013 r. jednoznacznie wskazują, że dzień 1 stycznia 2012 r. jest datą powstania częściowej niezdolności do pracy (czyli już po złożeniu odwołania od decyzji ZUS z dnia 27 września 2011 r.).

Po przekazaniu sprawy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po ponownym przeanalizowaniu sprawy komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 3 stycznia 2017 r. ustaliła, że Z. Ś. był częściowo niezdolny do pracy okresowo od

1 stycznia 2012 r. do 5 lipca 2013 r., a od dnia 6 lipca 2013 r. – był trwale całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Decyzją z dnia 17 lutego 2017 r. organ rentowy przyznał M. Ś. niezrealizowane świadczenie za okres od 1 lipca 2013 r. do 30 września 2013 r. Ubezpieczona odwołała się od tej decyzji. Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie VI U 226/17 oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji z dnia 17 lutego 2017 r. i zobowiązał organ rentowy do wydania decyzji na wniosek z dnia 21 czerwca 2011 r. – w terminie 30 dni od prawomocności decyzji. Wyrok stał się prawomocny z dniem 8 sierpnia 2017 r. Odpis prawomocnego wyroku z dnia 14 czerwca 2017 r. wpłynął do organu rentowego w dniu 22 sierpnia 2017 r. Dnia 4 września 2017 r., czyli z zachowaniem 30 - dniowego terminu, ZUS wydał decyzję, w której przyznał M. Ś. prawo do wypłaty niezrealizowanego świadczenia za okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r.

W dniu 27 kwietnia 2018 r. M. Ś. złożyła wniosek o przyznanie odsetek od nieterminowo wypłaconego świadczenia za okres od 28 lutego 2013 r. do dnia zapłaty. Decyzją z dnia 31 sierpnia 2018 r. ZUS przyznał ubezpieczonej prawo do odsetek ustawowych od niewypłaconego świadczenia za okres od 24 lutego 2017 r. do 11 września 2017 r. w kwocie 703,61 zł. Za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji ZUS przyjął orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 stycznia 2017 r. Wobec tego, że w ciągu 30 dni od dnia wydania orzeczenia z dnia 3 stycznia 2017 r. ZUS nie dokonał wypłaty należnego świadczenia, kolejną decyzją z dnia 30 października 2018 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do odsetek ustawowych za okres od niewypłaconego w terminie świadczenia od 3 lutego 2017 r. do 23 lutego 2017 r. w kwocie 73,88 zł.

Brak podstaw do przyznania odsetek ustawowych za okres od 28 lutego 2013 r. do 23 lutego 2017 r.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że ubezpieczona uzasadniła swoje roszczenia zarzutem naruszenia art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 300; powoływana dalej jako: ustawa systemowa), który stanowi, że jeżeli Zakład w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych, nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Oznacza to, że tylko w jednym przypadku ZUS jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego. Ma to miejsce wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie dokona świadczeń w terminach określonych przepisami dotyczącymi ich przyznawania i wypłacania.

Sąd Okręgowy wyjaśnił przy tym, że w prawie ubezpieczeń społecznych obowiązek zapłaty odsetek wynika tylko z ustawy (por. W. Muszalski, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSP 2003/4/46). Terminy przyznawania i wypłacania świadczenia pieniężnego z ubezpieczeń społecznych oraz konsekwencje naruszenia tych terminów uregulowane są odrębnie w stosunku do przepisów K.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2005 r., III UK 83/05, Legalis). Odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są na potrzeby tego prawa wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się – poza określeniem wysokości odsetek – do przepisów prawa cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1991 r., II UZP 11/91, OSP 1992/7–8/147; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1997 r., II UKN 208/97, OSNAP 1998/15/461). Niedopuszczalna jest analogia z art. 476 i 481 k.c. Do skutków opóźnienia w ustaleniu i wypłacie świadczenia pieniężnego nie stosuje się przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących odpowiedzialności opartej na winie sprawcy (art. 415 k.c.) oraz obowiązku naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.), żądanie odsetek nie jest zależne od poniesienia przez ubezpieczonego szkody jako następstwa opóźnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005/10/147).

Jednocześnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przepis art. 85 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej interpretowany jest jednoznacznie w interesie ubezpieczonych w ten sposób, że do wyłączenia obowiązku wypłaty odsetek nie jest wystarczające wykazanie, że ZUS nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia; zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" uznano za zbliżone znaczeniowo do "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że ZUS nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03). Okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności, egemplifikowano w literaturze jako opóźnienie wnioskodawcy w przedstawieniu niezbędnych dokumentów lub innych dowodów (np. zeznań świadków). Zbiorczo można je określić jako niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z art. 80 ustawy systemowej przedstawiania stanów faktycznych mających wpływ na prawo lub wysokość świadczeń; informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na świadczenie; przedkładania na żądanie środków dowodowych; osobistego stawiennictwa, jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają; poddania się badaniom lekarskim powodującym narażenie ubezpieczonego na pogorszenie stanu zdrowia lub zagrożenie jego życia). Zaś zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. Organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2011 r., I UK 86/11, Legalis).

Mając na uwadze powyższe sąd pierwszej instancji uznał, że nie ulega żadnej wątpliwości, iż ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 stycznia 2017 r. Mając zatem na uwadze wskazany w art. 118 ustawy 30 dniowy termin, organ rentowy powinien był wypłacić należne świadczenie w terminie 30 dni od 3 stycznia 2017 r. tj. w dniu 3 lutego 2017 r. Natomiast z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. nr 12, poz. 104) wynika, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania tych świadczeń, do dnia wypłaty świadczeń. Ustęp kolejny dodatkowo wskazuje, iż okres opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji, a okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Skoro do 3 lutego 2017 r. ZUS nie wypłacił ubezpieczonej należnych świadczeń, to od 3 lutego 2017 r. należało jej przyznać odsetki za opóźnienie w wypłacie tych świadczeń, co też zrobił ZUS w decyzji z dnia 30 października 2018 r. Biorąc pod uwagę wskazane wyżej przepisy, w ocenie Sądu Okręgowego, brak było podstaw prawnych do ustalenia odsetek za okres od dnia 28 lutego 2013 r. (tj. od dnia następnego od wydania opinii przez biegłego lekarza psychiatrę). W toku postępowania w sprawie VI U 1317/13 Sąd Okręgowy rozpoznawał odwołanie od decyzji ZUS z dnia 27 września 2011 r., która została wydana na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z dnia 8 września 2011 r. Tymczasem z opinii biegłego sądowego psychiatry, na którą to opinię powołuje się ubezpieczona wynika, że jej zmarły mąż stał się niezdolny do pracy dopiero od 1 stycznia 2012 r., a zatem komisja lekarska ZUS wydając orzeczenie z dnia 8 września 2011 r. nie popełniła błędu ustalając brak niezdolności do pracy Z. Ś.. W toku postępowania sądowego ujawniły się bowiem nowe okoliczności w sprawie, nieznanne wcześniej organowi rentowemu wydającemu orzeczenie z dnia 8 września 2011 r. Kolejne orzeczenie komisji lekarskiej ZUS wydane zostało, po szeregu postępowań sądowych toczących się również przed Sądem Najwyższym, dopiero w dniu 3 stycznia 2017 r. i to właśnie orzeczenie z dnia 3 stycznia 2017 r. należy traktować jako ostatnią okoliczność w sprawie, zgodnie z wskazanymi wyżej przepisami. Organ rentowy nie może bowiem ponosić odpowiedzialności za powstanie nowych okoliczności w sprawie, nieznanych mu wcześniej.

Dalej sąd pierwszej instancji podniósł, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, iż organ rentowy wydając sporne decyzje, ustalając ostatecznie prawo do odsetek ustawowych od 3 lutego 2017 r., dokonał wszystkich czynności w terminie, w sposób zgodny z przepisami.

Jednocześnie sąd meriti podkreślił, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontrydiktoryjności i tak zgodnie z art. 6 k.c. obowiązek dowodzenia powoływanych przez stronę okoliczności koresponduje z wyrażoną w art. 232 k.p.c. zasadą inicjatywy procesowej stron. Ubezpieczona z tego obowiązku się nie wywiązała. Natomiast dokumenty zgromadzone w niniejszym postępowaniu sąd uznał za wiarygodne. Strony nie kwestionowały wiarygodności tych dokumentów. Dokumenty te nie budzą również wątpliwości sądu, wobec czego zostały uznane za wiarygodne w całości.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. sąd pierwszej instancji oddalił odwołania.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości nie zgodziła się M. Ś., która działając przez pełnomocnika w wywiedzionej apelacji zarzuciła mu:

- naruszenie prawa procesowego tj. w szczególności art. 227 k.p.c., art. 228 § 1 i 2 k.p.c., art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., m. in. przez sprzeczność istotnych ustaleń sądu pierwszej instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, że:

- opóźnienie w przyznaniu i wypłaceniu świadczenia było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności;

- ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 stycznia 2017 r.

Mając powyższe na uwadze apelująca wniosła o:

- zmianę w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznanie ubezpieczonej prawa do odsetek dochodzonych przed sądem pierwszej instancji;

ewentualnie

- uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji;

- zasądzenie kosztów sądowych według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed sądem pierwszej i drugiej instancji, a w razie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu skarżąca między innymi podniosła, że sąd pierwszej instancji w swoich wywodach pominął fakt, iż Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, nieprawomocnym wyrokiem z dnia 7 stycznia 2014 r., sygn. akt VI U 1317/13, zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonej prawo do świadczenia niezrealizowanego za okres, który pokrywa się z decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. Inspektoratu w S. z dnia 17 lutego 2017 r., znak: (...). oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 czerwca 2017 r., sygn. akt VI U 226/17. Przy czym apelująca podkreśliła, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 7 stycznia 2014 r., VI U 1317/13, został uchylony wyłącznie ze względów formalnych. Ponadto, z oczywistych przyczyn (śmierć) komisja lekarska ZUS w toku wydawania orzeczenia z dnia 3 stycznia 2017 r., nie badała ubezpieczonego, a opierała się wyłącznie na dowodach zgromadzonych w sprawach sygn. akt: VI U 1503/11 i VI U 1317/13.

W ocenie skarżącej nie można pomijać, że Sąd Okręgowy w prawomocnym wyroku z dnia 14 czerwca 2017 r., sygn. akt VI U 226/17, stwierdził, że „do momentu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie decyzja na wniosek z dnia 21 czerwca 2011 r. nie została wydana, a okoliczność ta nie była przez organ rentowy kwestionowana. Zatem należało zobowiązać organ do rozpatrzenia wniosku o rentę ubezpieczonego Z. Ś. z dnia 21 czerwca 2011 r. w terminie 30 dni

od uprawomocnienia się wyroku.” W związku z tym, zdaniem apelującej organ rentowy uchybił terminowi, o którym mowa w art. 123 ustawy systemowej w związku z art. 35 § 3 k.p.a.

Dalej skarżąca podniosła, że na skutek zaniechania organu rentowego przez kilka lat dochodziła (w szczególności ze względów formalnych i ciągłych decyzji odmawiających organu) przedmiotowego świadczenia niezrealizowanego w sprawach sądowych i postępowaniu administracyjnym szczegółowo opisanych przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Jednocześnie apelująca podkreśliła, że podstawą do ostatecznego przyznania jej świadczenia niezrealizowanego była przede wszystkim opinia biegłego psychiatry W. M. (2) z dnia 27 lutego 2013 r., dlatego też od następnego dnia po jej wydaniu, winny być naliczone odsetki.

Na poparcie swojego stanowiska apelując przytoczyła wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., III AUa 221/13, w którym Sąd ten stwierdził, że „przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 u.s.u.s. należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. Jednocześnie użyty w przepisach zwrot "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jako wyłączający obowiązek wypłaty odsetek należy rozumieć w ten sposób, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS.” Ponadto, „organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11).

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok, wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy, przeprowadził odpowiednie postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w granicach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego, zgodnie ze swobodną oceną dowodów w myśl art. 233 § 1 k.p.c., a następnie wydał trafny, odpowiadający prawu wyrok. Sąd orzekający wskazał w pisemnych motywach wyroku, jaki stan faktyczny oraz prawny stał się podstawą jego rozstrzygnięcia oraz podał, na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu, stosując przy tym prawidłową wykładnię przepisów prawnych mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną, w pełni podzielając wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303).

Odnosząc się do zarzutu apelacji podkreślić należy, że sprawa z wniosku Z. Ś. z dnia 21 czerwca 2011 r. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ostatecznie została zakończona decyzją z dnia 4 września 2017 r., którą organ rentowy przyznał M. Ś. (jako osobie, która weszła do postępowania po śmierci wnioskodawcy) niezrealizowane świadczenie za okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. Przy czym nie budzi żadnych wątpliwości fakt, iż taka decyzji winna była być wydana już po ustaleniu komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 stycznia 2017 r. Zatem organ rentowy pozostawał w zwłoce od 3 lutego 2017 r. (30 dni po orzeczeniu komisji lekarskiej) do 11 września 2017 r., kiedy to dokonano wypłaty niezrealizowanego świadczenia. Za okres tego opóźnienia wypłacono już ubezpieczonej odsetki na podstawie decyzji z dnia 21 sierpnia 2018 r. i 30 października 2018 r.

Nie można przy tym pominąć bezspornej okoliczności, że na dzień złożenia wniosku o przyznanie renty (21 czerwca 2011 r.) oraz na dzień wydania decyzji przez organ rentowy (27 września 2011 r.) zaskarżonej przez Z. Ś. nie było on osobą niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 i 13 ustawy emerytalnej, a niezdolność taka powstała dopiero w toku postępowania sądowego (od 1 stycznia 2012 r.). Okoliczność ta winna była skłonić Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, po uprzednim uchyleniu

zaskarżonej decyzji i umorzeniu postępowania sądowego (art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.). Takie rozstrzygnięcie ostatecznie zapadło dopiero w dniu 6 lipca 2016 r. i w odpowiedzi na ponowne rozpoznanie wniosku organ rentowy, po wydaniu przez komisję lekarską ZUS orzeczenia z dnia 3 stycznia 2017 r., wydał decyzję z dnia 17 lutego 2017 r. Organowi rentowemu do dnia 3 lutego 2017 r. nie można przypisać odpowiedzialności za niewyjaśnienie ostatecznej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 85 ust. 1 ustawy systemowej i art. 118 ustawy emerytalnej). Zatem prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że nie ma podstaw do przyznania ubezpieczonej prawa do odsetek za opóźnienie w przyznaniu i wypłacie świadczenia niezrealizowanego na rzecz M. Ś..

Wbrew twierdzeniom apelacji nie można uznać, że organ winien przyznać i wypłacić świadczenie rentowe ubezpieczonemu już po wydaniu opinii przez biegłego sądowego psychiatry z dnia 27 lutego 2013 r., który uznał Z. Ś. za częściowo niezdolnego do pracy od dnia 1 stycznia 2012 r. Jak wyżej już wskazano ustalenie nowej okoliczności w sprawie winno doprowadzić do zwrócenia sprawy organowi rentowemu, który przy uwzględnieniu nowej okoliczności winien rozpoznać wniosek. Tak też się stało, ale dopiero na skutek orzeczenia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 lipca 2016 r. Przy czym akta sprawy zostały zwrócone organowi rentowemu dopiero w dniu 15 listopada 2016 r. (po rozpoznaniu przez Sąd Apelacyjny zażalenia ubezpieczonej na postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania). Lekarz orzecznik ZUS już w dniu 28 listopada 2016 r. wydał orzeczenie, które zostało doręczone ubezpieczonej w dniu 10 grudnia 2016 r. Następnie na skutek złożenia sprzeciwu komisja lekarska ZUS wydała orzeczenie w dniu 3 stycznia 2017 r. i od tej daty organ rentowy miał termin 30 dni na wydanie decyzji, którą ostatecznie wydał w dniu 17 lutego 2017 r. Dlatego też ostatecznie ubezpieczonej przysługiwało prawo do odsetek od dnia 3 lutego 2017 r. (bowiem do tego dnia organ winien był wydać decyzję) i do dnia 11 września 2017 r., kiedy to ubezpieczonej wypłacono niezrealizowane świadczenie po zmarłym mężu.

Sąd Apelacyjny podziela przywołane przez apelującą stanowiska Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr LEX nr 1227452) i Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażone w wyroku z dnia 29 października 2013 r., III AUa 221/13 (LEX nr 1400348) uznaje jednak, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodziły podstawy do ustalenia odpowiedzialności organu rentowego (przyznania prawa do odsetek ustawowych) za nieprzyznanie i niewypłacenie świadczenia rentowego Z. Ś. na rzecz apelującej w okresie od 28 lutego 2013 r. do 2 lutego 2017 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał zarzut apelacji za nieuzasadniony i dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił ją w całości.

Romana Mrotek Urszula Iwanowska Anna Polak